

Zakono (2009: 724) pa le nationalni minoritetora haj le minoritetonge/cine shiba

/Del andre I:2010-01-01/

O ashimos savorrenge

1 § Kado zakono inkerel o ashimos pa la nationalni minoritetura, le nationalni minoritetonge shiba, e gor pe lengi sama haj o chachimos te len hasna penge shibandar kaj le themeske departamentura haj leske krisa haj vi vunji ashimatha pe kodja so trobulpe ande le cine glathengi skola haj le purengo azhutimos. O zakono inkerel vi ashimatha te dikhlpe pherdal te sas thodino pe pesko than kado zakono.

2 § Le nationalni minoritetura si le Zhidovura, le Roma, le Samura, le Svedicka Finlanderura haj le Tornedalura, kethanes pala le Svedosko pinzharimos haj linomos kathar le Evropake Konsiljosko Ramkonvention te avel sama thodini pe le nationalni minoritetura (SÖ 2000:2) haj le Evropako zakono/statuto pa le themeske kothora/gora haj le themeske cine shiba (SÖ 2000:3).

Ande le shibako zakono (2009:600) tordjol ke le nationalni minoritetonge shiba si e Finlandericko, Zhidovicko, Meankelicko, Romani shib haj Samicko.

3 § Le themeske departamentura, kana trobuna, lashe dromesa, dena informacia kaj le nationalni minoritetura pa lenge chachimatha sar inkerdjon kathe ande kado zakono.

4 § Ande le shibako zakono (2009: 600) tordjol ke pe savorrende ashel te len sama haj te vazden le nationalni minoritetonge shiba.

Kodola kaj si savorri dazhe vi si te vazden o shajimos te inkeren haj te barraren le nationalni minoritetura phengi kultura ando Svedo. Le glathengo vazdimos pe lengo kulturalno identiteto haj e hasna kathar lengi shib si te avel maj zurardo.

5 § Le themeske departamentura si te den o shajimos kaj le nationalni minoritetura te thon phengo gindo andel pushimatha save si astarde lende haj sode dashtina te len zhanimos divanosa kathar le reprezentantura kathar le nationalni minoritetura ande kasave pushimatha.

Le Themeski Samaki gor

6 § Le Themeske Samake Gora ande e Finlandericko shib si le kommunura Botkyrka, Eskilstuna, Gällivare, Hallstahammar, Haninge, Haparanda, Huddinge, Håbo, Kiruna, Köping, Pajala, Sigtuna, Solna, Stockholm, Södertälje, Tierp, Upplands Väsby, Upplands-Bro, Uppsala, Älvkarleby, Österåker, Östhammar haj Övertorneå.

Le Themeske Samake Gora ande e Meankelicko shib si le kommunura Gällivare, Haparanda, Kiruna, Pajala haj Övertorneå.

Le Themeske Samake Gora ande e Samicko shib si le kommunura Arjeplog, Arvidsjaur, Berg, Gällivare, Härjedalen, Jokkmokk, Kiruna, Lycksele, Malå, Sorsele, Storuman, Strömsund, Umeå, Vilhelmina, Åre, Älvdalen haj Östersund.

7 § Le kaver kommunura pa savendi si phendo ande 6 § shaj pala kana si opre dino shaj den andre sar Themeske Samake Gora pe e Finlandericko, Meankelicko vaj Samicko shib. Po

regeringo ashel te alon savi gor lelpe andre sar Themeski Samaki Gor. O regeringo del rama pa kasavestar phangljimos kaj jekh Themesko Samaki Gor.

O chachimos te lelpe hasna kathar e Finlandericko, Meankelicko haj Samicko shib si kaj le themeske departamentura

8 § Po jekhes si chachimos te hasnil e Finlandericko, Meankelicko, haj Samicko shib mosa vaj skirimasa ando kontakto pe le Themeske Samake Gora kaj si phangle kaj kodola gora save pheren interegone vaj ande kothoreste gora pe le cine shibange Themeske Samake Gora. Kado ashel pe kodo te si phangli e bukji kaj o pushipe kaj si phanglo kaj e Themeski Samaki Gor. Te lela hasna kodo jekh kathar e Finlandericko, Meankelicko vaj Samicko shib, ande kasavestar pushimos, le themesko departemento si te del palpale atevto pe sa kodja shib. Kodo jekh saves trobul legalno azhutori, si les vi chachimos te mangel pe e decizia ramome pe e Finlandericko, Meankelicko vaj Samicko shib, sostar lasharde e decizia savi gethonde haj anda soste.

Le themesko departemento vi si te rodel kana arakelape kodole jekhesa te arakel len ande lengi shib.

9 § Avral le Themeske Samake Gora si kodole jekhes chachimos te lel hasna kathar e Finlandericko, Meankelicko haj Samicko shib kana kerren kontakto vorbasa vaj ramomasa le Themeske Samake Goranca, andel pushimatha ande saveste kodo jekh vaj kaver ande lesko than, shaj avel lino opre manushestar saves si zhanimos ande kodja minortitetočko shib.

10 § Le jekhes kanagodi si chachimos te lel hasna ande Finlandericko haj Samicko shib ramomasa kana kerrel kontakto peske ombudmanosa anda parlamento. Sa kadja inkerdjolpe kadale jekhesko ramomasko chajtimos ando kontakto le Justitiekanslernosa, Försäkringskassanasa, Skatteverketosa haj le Diskrimineringsombudsmannenosa andel pushimatha ande savesthe pherrel kodo jekh vaj varikon kaj zhal ande lesko than.

11 § Le Themeske Samake Gora si te marenpe te avel shajimos kaj bukjara saven si haljarimos pe Finlandericko, Meankelicko vaj Samicko shib, te trobula kodole jekhes kadi shib ando kontakto le themeske departamentonca.

12 § Le Themeske Samake Gora len pep ende te thoven alome chasura haj thana te arakenpe kodolenca so roden te den дума Finlandericka, Meankeli vaj Samicka, haj pashe vi te avel len alome chasura po telefono kadale shibange.

Chachipe te les hasna kathar e Finlandericko, Meankelicko haj Samicko shib ande kris

13 § /Nevo pharrujimos X § U:2009-

Kodo kaj si o jekh vaj si ande le jekhesko than ande jekh rodimos vaj jekh pushimos kaj o länskris, tingskris, phuvjakikris, naturakikris, vaj pajeskikris saves si krisako gor savo si interego vaj ande jekh kothor andel kommunura Gällivare, Haparanda, Kiruna, Pajala haj Övertorneå si les chajtimos te lel hasna kathar e Finlandericko vaj Meankelicko shib thela e rodimaski vaj pushimaski akta phanglo krissake bukjathe kaj si le phangljimos kaj jekh anda kadal kommunura. Sa kadja pherrel kado pe e Samicko shib pe kasave krissathe savi pherrel ande kadi gor interego vaj ande jekh kothor andel kommunura Arjeplog, Gällivare, Jokkmokk vaj Kiruna, te si phanglo o rodimos vaj pushimos kaj le krissa kaj kadal kommunura.

O chachimos te lelpe hasna kathar e Finlandericko, Meankelicko haj Samicko shib si vi pe kodo kana si rodini apelacia pe jekh kris.

13 § /Del andre I:2010-02-15/

Kodo kaj si o jekh vaj si ande le jekhesko than ande jekh rodimos vaj jekh pushimos kaj e Themeski Samaki Goraki kris, tingskris, phuvjakikris, naturakikris, vaj pajeskikris saves si krisako gor savo si interego vaj ande jekh kothor andel kommunura Gällivare, Haparanda, Kiruna, Pajala haj Övertorneå si les chajtimos te lel hasna kathar e Finlandericko vaj Meankelicko shib thela e rodimaski vaj pushimaski akta phanglo krissake bukjathe kaj si le phangljimos kaj jekh anda kadal kommunura. Sa kadja pherrel kado pe e Samicko shib pe kasave krissathe savi pherrel ande kadi gor interego vaj ande jekh kothor andel kommunura Arjeplog, Gällivare, Jokkmokk vaj Kiruna, te si phanglo o rodimos vaj pushimos kaj le krissa kaj kadal kommunura.

O chachimos te lelpe hasna kathar e Finlandericko, Meankelicko haj Samicko shib si vi pe kodo kana si rodini apelacia pe jekh kris.

Zakono(2009:857).

14 § O chajtimos te les hansa kathar e Finlandericko, Meankelicko, haj Samicko shib ande krisathe vaj pushimaste kaj e kris pala o 13 § del chachimos andel bukja haj ramomatha save si pinzharde pe kodja shib, o chachimos te les kodola save si phangle krissathe vaj pusimaste boldine mosa pe kodja shib haj chachimos kusa mujeske divano pe e kris. E kris si te boldel le rama haj le ramomatha save sikhaven pinzharimos pe Svedicko shib, thena vuzhes dichola ke chi trobulpe.

Vi ande kavereste e kris si te rodel te shaj hasnil ande e minoritetoski shib andel le kontaktura jekhesa vaj kodolesa kaj zhal ande lesko than.

Ande sa le krissa save len pe pende te hasnin e Finlandericko, Meankelicko, vaj Samicko shib pel krissande pala 13 § si jekhes vaj kodoles kaj zhal ande lesko than saves naj legalno azhutori te mangel e krissako gorimos haj sostar areslas e kris kaj kodjag or ramome ande kodja shib.

15 § Kodo savo kamel te hasnil kathar e Finlandericko, Meankelicko, vaj Samicko shib thela jekh kris vaj pushimaske rama ande jekh kris pala 13 § si te mangel kodja kaj si phanglo kaj kodja kris vaj pushimos te shaj agoril kodo jekh peske divanosa ande kodja kris vaj pushimos.

Jekh mangimos te lelpe boldimos shibako pala 14 § thrito kothor si te avel thodino angle thela jekh kurko de kathar e vrama so avilas o atveto kathar e kris, thena nas manglo kado maj fugo thela e vrama le krissaki vaj pushimos.

Thena nas manglo o boldimos pe e minoritoski shib vaj te sas manglo o boldimos pala e vrama savi si thodini ande o angluno haj ducho kothor, atunchi chi avela o mangimos dino. Kasavestar pushimos shaj avel vi avri shudino te haljardjolape ke naj les vuzhi hasna.

16 § Te si jekhes vaj kodoles ande lesko than chajtipe te hasnil ande Finlandericko, Meankelicko vaj Samicko shib ande kris, bolditori avela lin osar tordjol ando 5 kap. 6-8 §§ haj 33 kap. 9 § rättegångsbalken haj 50-52 §§ förvaltningsprocesslagen (1971:291).

Finlandericko, Meankelicko haj Samicko ande cine glathengi skola haj purengo azhutimos

17 § Kana jekh kommuna ande jekh Themeski Samaki Gor del than ande cine glathengi skola pala 2 a kap. 1 haj 7 §§ skollagen (1985:1100), si te del e kommuna kodole glathen te mangena lenge pure ande kodja cine glathengi skola thana kaj si phirradi e Finlandericko, Meankelicko vaj Samicko shib, intergo vaj ande jekh kothor.

18 § Jekh kommuna ande jekh Themeski Samaki Gor si te del kodoles so mangel kodo shajimos te lel sa vaj ande jekh kothor kodo azhutimos haj sascharimos savo si alome le purenge bukarendar save zhanen e Finlandericko, Meankelicko, vaj Samicko shib. Sa kadja si te inkeren kommunura avral le Themeske Samake Gora kaj si len bukjara kaj zhanen kadala shiba.

Kaj chi pherrelpe

19 § Te si zurale punktura jekhe themeske departamentos del o regeringo ramomatha avri savo lel len avri anda 8 §. Kaveres pherrelpe pe le themeske parantashura sar le lanstingura haj kommunura pe le kommunonge departamentura.

O dikhimos pe o phirrimos le zakonosko haj kaver

20 § Le Themeske Samake Gorake hanimatha pe kado zakono si te avel dikhlino opre. O regeringo dela ramomatha pe savo vaj savendar departamentura dena angle pe le pushimatha le rodimaske. Kado dikhimasko rodimos chi thol astarimos pe kodo pharimos so ashel kaj kaver departamentura.

21 § Jekh departamento savo si dikhlino opre si vi te avel dino azhutimos informaciasa, sicharimasa, haj kaver bukjasa kathar le Themeske Samake Gora te shaj phirraven vi von o zakono sar trobulpe.